

Työntekijöiden ja opiskelijoiden työasu- ja hygieniaohje

Tiivistelmä

Tämä ohje koskee **kaikkia Satakunnan hyvinvointialueen terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköitä, joissa hoidetaan potilaita, asukkaita tai asiakkaita**. Infektioiden torjunta on merkittävä osa potilaan/asiakkaan/asukkaan turvallista hoitoa. Vastuulliseen ja ammatilliseen toimintaan kuuluu olennaisena osana oikea käsihygienia, työ- ja suojavaatteiden oikea käyttö, omasta terveydestä ja siisteydestä huolehtiminen.

Esihenkilöt vastaavat siitä, että henkilökunta noudattaa hyvää käsihygieniaa ja käyttää asianmukaista työ- ja suojavaatetusta. Välitöntä potilas-/asiakas-/asukastyötä tekevien hygieniaohjeet ovat tarkemmat kuin muiden henkilöstöön kuuluvien ohjeet. Ristiriitatilanteissa noudatetaan toimiva työyhteisömallia.

Työasu ja suojavaatteet

Työasuun kuuluvat tehtävään sopiva työasu ja asianmukaiset suojaimet. Työvaate välittää luotettavaa ja turvallista kuvaa ammattihenkilöstä. Työasun pitää olla työn ja hygienian kannalta tarkoituksenmukainen. Työyksikön esihenkilön tehtävänä on huolehtia, että henkilökunta pukeutuu asianmukaisesti. Suosituksena on, että työnantaja antaa työntekijöilleen työ- ja suojavaatetuksen työpaikalla käytettäväksi. Työnantaja huolehtii antamiensa työasujen pesusta ja huollosta. Sairaala- tai hoitolaitoksessa työskentelevät eivät saa kulkea työvaatteissa sairaalan-/hoitolaitoksen ulkopuolella.

Jos työnantaja ei tarjoa työasua, valitse työasuksi lyhythihaiset vaatteet, jotka kestävät vähintään 60 asteen lämpötilan.

Työasun pitää olla puhdas. Työasu vaihdetaan mahdollisuuksien mukaan päivittäin ja tarpeen mukaan useammin sen tahraannuttua sekä aina sen likaannuttua verellä tai muilla eritteillä.

Työvuorokohtaista työasua käytetään leikkaus- ja toimenpideyksiköissä, teho-osastolla sekä väline- että lääkehuollon puhdastiloissa.

Työvuorokohtainen työasu vaihdetaan päivittäin ja tarpeen mukaan päivän aikana, mikäli vaatteet ovat likaantuneet.

Työasun pitää peittää alla olevat omat vaatteet (esim. lääkärintakin tulee olla kiinni potilasta hoidettaessa ja tutkittaessa). Potilaan/asukkaan/asiakkaan hoito- tai tutkimustilanteessa ei saa

käyttää pitkähihaista työasua. Lääkärintakin hihat on käärittävä kyynärtaipeeseen, ellei käytössä ole lyhythihaista takkia. Nk. vilunuttujen hankinnassa suositellaan puolihihaista mallia.

Työjalkineiden valinnassa tulee huomioida jalkineiden turvallisuus- ja työsuojelulliset ohjeet. Työjalkineiden kanssa on käytettävä sukkia. Jokainen työntekijä huolehtii itse työjalkineiden puhtaudesta.

Henkilökunta tai opiskelijat, jotka käyttävät hijab-huivia, voivat käyttää omaa huiviaan. Jos käytössä on työnantajan tarjoamia huiveja, ne pestään muiden työvaatteiden periaatteiden mukaisesti. Oma huivi pestään kotona. Huivi vaihdetaan sen likaantuessa tai vähintään 3 kertaa viikossa.

Aseptisissä työtiloissa (leikkaussalit, välinehuolto, lääkkeenvalmistustilat) työntekijä käyttää työnantajan tarjoamaa kertakäyttöistä hiussuojaa.

Työntekijälle osoitetaan tila, jossa hän voi vaihtaa työvaatteet. Pukuhuoneessa tai sen läheisyydessä on paikka, johon likaantuneet vaatteet jätetään. Laitettaessa työvaatteita pyykkiin pitää aina varmistaa, että taskut ovat tyhjät ja etteivät nimikyltit, kynät ym. tarvikkeet joudu pesulaan.

Käsihygienian ja korujen käyttö potilas-, asukas - ja asiakastyössä

Terveet ja desinfioidut kädet ovat työntekijän tärkeä työväline päivittäisessä työssä. Hyvän käsihygienian toteuttaminen on välttämätöntä ja käsien ihon kunnosta on pidettävä huolta. Korkealaatuinen käsihygienian edellyttää, että kädet ovat helposti desinfioitavissa.

Käsien tulee olla **paljaat kyynärpäihin asti** eikä käsien, ranteiden tai kyynärvarren alueella saa olla desinfiointia vaikeuttavia tekijöitä. Sormukset, kello, aktiivisuusranneke ja korut ranteissa sekä tekokynsien käyttö estävät hyvän käsihygienian toteutumisen. Kynnet pidetään lyhyinä ja kynnenaluset puhtaina. Kynsilakkaa tai -koruja, rakenne- tai geelikynsiä ei saa käyttää.

Esteitä käsien desinfektiolle voivat aiheuttaa erilaiset lastat, käsituet, kinesioiteipit, laastarit tai haavateipit, jotka ovat käsien desinfektioalueella, samoin tuore, alle 1–2 viikon vanha tatuointi. Sairauden hoitoon määrättyä lastaa, painehihoa tai -käsineitä, joka ulottuu kyynärpään tason alapuolelle ja jonka riittävästä hygieniasta ei voida huolehtia, ei voi käyttää fyysisessä potilastyössä. Näiden työtehtävien osalta tulee konsultoida työterveyshuoltoa ja/tai infektioidentorjuntayksikköä.

Potilastyössä ja sosiaalihuollon hoivatyössä ei saa käyttää suuria kaula- ja korvakoruja, koska ne lisäävät tapaturma- ja tartuntariskiä. Pienetkin korut tulee puhdistaa usein. Lävistysten käyttämisessä noudatetaan hyvää ammatillisuutta ja harkintaa huomioiden

työturvallisuusnäkökohdat. Suun ja nenän limakalvoilla olevia lävistyksiä ei tule pitää, jos ne aiheuttavat työtehtävän edellyttämän aseptiikan heikentymistä (esimerkiksi vuotava tai erittävä lävistyskohta). Kasvojen alueen lävistysten koskemista työpäivän aikana pitää välttää. Mikäli kosketaan näitä alueita, on huolehdittava hyvästä käsihygieniasta.

Henkilökohtainen hygienia

Henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen on tärkeää. Hiukset pidetään siistinä ja puhtaina. Pitkät hiukset pidetään potilastyössä ja sosiaalihuollon hoivatyössä sidottuina. Miesten parran ja viiksien tulee olla siistit. Kaikille ammattiryhmille suositetaan hajusteettomien hygieniatuotteiden käyttöä allergisten reaktioiden ehkäisemiseksi.

Pia Lahtinen
vastaava lääkäri
vs lääketieteen professiojohtaja

Toimintaohje hyväksytty SOTE-johtoryhmässä 14.4.2025